

STRATEGIA ACUTIZĂRII CRIZELOR

Fără a intra în detalii, pe 1 mai, agenția de știri *Itar-Tass* anunța că, în conformitate cu acordurile deja existente, efective trupelor desfășurate de Rusia, pentru menținerea păcii în regiunea separatistă Abhazia, sunt în curs de a fi sporite. Destinația exactă a noilor contingente ar fi districtul Tkvarcheli. Laconică și scoasă din context, știrea pare decupată dintr-un buletin informativ al Organizației Națiunilor Unite.

Aparențele înșală, pentru că pe 30 aprilie, James Appathurai, purtătorul de cuvânt al Alianței Nord-Atlantice declara: „*Demersul Rusiei și tonul declarațiilor acesteia sunt de natură să sporească tensiunile deja existente și să submineze integritatea teritorială a Georgiei*”. După care, îndemna părțile să evite retorica dură.

Pe de o parte, Rusia acuză Georgia că își comasează trupe în Kodori Gorge, singura regiune din Abhazia, controlată de guvernul de la Tbilisi. Pe de altă parte, Georgia neagă o asemenea acțiune și, prin vocea ministrului său de externe, David Bakradze, consideră atitudinea Rusiei ca provocatoare, urmărind nu atât destabilizarea situației, cât, pur și simplu, „*anexarea de facto*” a celor două provincii care, în martie, solicitau ca Organizația Națiunilor Unite să le recunoască independența. Acesta ar fi contextul, în care s-a produs invocata completare sau suplimentare de efective, nuanțarea fiind, evi-

28 aprilie, Sediul Alianței Nord-Atlantice: David Bakradze (Reprezentant Special al Georgiei) și Secretarul General NATO, Jaap de Hoop Scheffer

dent, funcție de tabăra din care provine comentariul.

Făcând abstracție de conflictele deschise din anii '90, cele care plează provinciile secesioniste și Georgia pe poziții ireconciliabile și fac (aproape) imposibile orice discuții între părți, agravarea intempestivă a situației provine din aceleași „*decizii unilaterale*”, cum le caracteriza „*îngrijorat*” șeful diplomației europene, Javier Solana, la care recurg mai mereu cei aflați în conflict. Cea care a umplut paharul, acum gata să se verse, a fost măsura din 16 aprilie, luată de Moscova, prin care recunoștea valabilitatea unor documente emise de autoritățile celor două „*republici*” și se angaja nu numai să intensifice cooperarea socială și economică în regiuni, dar și să recunoască înțele-

gerile și organizațiile înregistrate aici. „*Acțiunea noastră nu trebuie interpretată ca opțiune în favoarea confruntării cu Georgia*”, se specifică într-o declarație (de pace?) a Ministerului rus de Externe, „*din moment ce vizează interesul cetățenilor din Abhazia și Ossetia, în majoritate, ruși*”. Și argumente are și instituția similară a Abhaziei, care declară: „*Decizia Rusiei va conduce la rezolvarea unor importante probleme economice, sociale și de securitate*”.

A urmat, aproape firesc, răspunsul Georgiei. Un aparat de zbor fără pilot, așa-numita „*dronă*”, a fost plasat deasupra Abhaziei pentru a supraveghea nu atât intențiile acesteia, cât propriul său teritoriu. Și, la fel de firesc, aparatul a fost doborât. „*De un MiG-29, aparținând Rusiei*”, declară Ministerul

Apărării din Georgia. „*Prezență ilegală în zonă*”, completează Comandantul Forțelor Aeriene. „*Avionul a pătruns în spațiul aerian al Georgiei*”, intervine Președintele Mihail Saakașvili. „*Nonsens*”, vine replica fără drept de răspuns de la Moscova, „*acțiunea a fost asumată de rebelii abhazi, pentru că le-a fost violat teritoriul și au fost încălcate prevederile acordului din 1994, referitoare la încetarea focului*”. Mai mult. Președintele Vladimir Putin ia legătura cu omologul său georgian, și își exprimă îngrijorarea pentru destabilizarea și escaladarea situației. De la acest incident, s-a trecut, tot firesc, la acuzații reciproce asupra amintitelor intenții – de invazie, ale Georgiei; de anexare, ale Rusiei. Pentru un observator din afară, ceea ce s-a întâmplat pare

a avea exact conotația acelor „*decizii unilaterale*”, la care se referea Solana. Pentru cei implicați, a fost, cu siguranță, mai mult decât o furtună într-un pahar cu apă.

După o întrunire „*cu ușile închise*” a Consiliului de Securitate, Statele Unite, Marea Britanie, Franța și Germania s-au arătat preocupate de noul curs al situației și au îndemnat Rusia să își reconsidere sprijinul acordat regiunilor secesioniste. În răspunsul său, ambasadorul rus, Vitali Ciurkin, a fost rezervat. În fond, susținea dreptul țării sale de a acționa în interesul cetățenilor săi. Drept care nu poate fi contestat. Dar care trebuie exercitat cu măsură pe teritoriul altei țări.

Ne vom opri aici, dar nu vom încheia fără a reveni la rostul titlului. Invocata strategie de acutizare a situațiilor de criză, în fond, nimic altceva decât inflamația la dorință a conflictelor latente, se reduce la un dublu aspect – după caz, **activ** („*destabilizarea controlată*”) sau **pasiv** („*subordonații incontrolabili*”). Ambele având aceeași finalitate: etalarea forței, pentru a induce nu umbra, ci concretețea amenințării, sub conotația ei cea mai explicită. În felul acesta, balanța concesiilor, care se înclină abrupt, sub „*povara*” celor obținute, ajunge să exprime, de fapt, exact ceea ce se dorește. În ultimă instanță, și „*talentul*” sau **capacitatea** celor puternici de a negocia. Mai corect, de a-și negocia interesele.

Pagină realizată de Mihail RICINSCHI

Pe 16 aprilie, Ministerul Afacerilor Externe recomanda cetățenilor români să manifeste atenție sporită la efectuarea călătoriilor în Georgia și să evite călătoriile în zonele de frontieră cu Cecenia și în cele adiacente liniei de demarcație între Georgia și regiunile separatiste ale Abhaziei și Ossetiei de Sud, în care accesul vizitatorilor se face doar pe baza autorizațiilor eliberate de autoritățile locale. Autoritățile georgiene nu garantează securitatea persoanelor în aceste regiuni, considerate zone de conflict.

EFFECTUL KOSOVO?

Abhazia și Ossetia de Sud sunt primele regiuni secesioniste din spațiul ex-sovietic ce par încurajate de ceea ce s-a numit, fie și neoficial, „*precedentul Kosovo*”. Chiar și contestat în cancelariile marilor puteri, care nu sunt de acord cu extrapolarea lui în lume, modelul există, așa că poate fi invocat și, de ce nu?, urmat, pentru că susține și potențiază orice aspirații de independență. Cu atât mai

mult, în cazul celor două provincii georgiene, pentru că Moscova pare să fi trecut nu doar sentimental, ci și oficial de partea lor.

Efectul este complex. Georgia este temperată în avântul ei pro-NATO. Funcționează și reciproc, în sensul blocării extinderii Alianței, fie și pentru o vreme, într-un spațiu de maxim interes strategic – zona-tampon care o separă de Rusia. În sfârșit, se demonstrează concret valabilitatea avertismentului lansat de Rusia asupra impactului independenței regiunii Kosovo asupra tuturor conflictelor (aparent) „*înghețate*”. Iar numărul comun al acestor consecințe este poziția Moscovei – din ce în ce mai vizibilă și influentă pe plan internațional. Acum, și cu alte argumente decât impresionantele sale resurse energetice.

Înainte de a fi anexată de Rusia, în secolul 19, Georgia a fost râvnită și de Persia, și de Turcia. A trecut și printr-o scurtă perioadă de independență, între 1917 și 1921, când, după ce a fost invadată de Armata Roșie, a sfârșit un an mai târziu în uriașul creuzet care a fost Uniunea Sovietică. S-a desprins de aceasta în 1991, devenind în anii din urmă rival declarat al Moscovei. Nu numai prin aspirațiile sale pro-

occidentale, ci și prin modul hotărât prin care a încercat să și le împlinească, inclusiv în plan militar. Mai ales, după 2004, când conducerea țării a fost preluată de Mihail Saakașvili.

Dincolo de acest context, evident, deranjant pentru moștenitoarea trecutului Uniunii, nu se poate spune că tendința centrifugă a provinciilor Abhazia și Ossetia de Sud a apărut din senin sau a fost inventată. Dar nici că ar fi fost neglijată de Kremlin. Și pentru că, după discuții îndelungate, în 2005, Rusia a acceptat, este adevărat, să își lichideze bazele militare deținute în Georgia. Dar nu și prezența militară pe teritoriul acesteia, deoarece înțelegerile de încetare a focului cu regiunile rebele, care își declaraseră formal independența în 1991 (Ossetia) și 1994 (Abhazia), au fost respectate prin prezența unor contingente de menținere a păcii – nu internaționale însă, ci de proveniență rusă.

În ceea ce privește conotația „*Kosovo*” asociată celor două provincii, ar fi de remarcat următoarele: ● în fosta Uniune Sovietică, ambele au funcționat ca regiuni autonome pe teritoriul Georgiei ● după 1991, guvernul de la Tbilisi le-a asigurat o consistentă autonomie; ● până în prezent, niciun stat din lume nu le-a recunoscut independența; ● populație – 250.000

(Abhazia); 70.000 (Ossetia); în 1991, etnicii abhazi reprezentau o cincime din populația regiunii, în majoritate, georgiană; ● religia predominantă este creștină; ● moneda curentă – rubla; ● pozițiile părților – nu este loc pentru compromis; ● intervențiile Organizației Națiunilor Unite pentru aplanarea tensiunilor au fost fără rezultat; ● nu sunt semne că impasul ar putea fi depășit în viitorul apropiat; ● autoritățile locale caută sprijinul Moscovei, pe care îl și obțin, din moment ce majoritatea localnicilor au devenit cetățeni ruși.

Din situația tensionată din Georgia, Rusia nu are de pierdut. Nici în planul imaginii, pentru că își poate etala capacitatea de a gestiona un conflict, fie și „*înghețat*”, nici în perspectiva oricărui tratative, dat fiind potențialul complex pe care îl probează tot mai frecvent în lume. Pentru o perioadă, imaginea și potențialul vor fi suficiente. Nu neapărat să se impună, ci să fie ascultată. Și asta se va întâmpla indiferent dacă Abhazia și Ossetia de Sud își vor dobândi sau nu independența. Mai degrabă, dacă nu și-o vor dobândi.